

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

**Informacja dotycząca
skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich
w sprawie
odmówienia wydania prawa jazdy kategorii A
(RPO-752357)**

Stan faktyczny:

Sprawa dotyczy odmówienia wydania prawa jazdy kategorii A obywatelowi, który przed wejściem w życie *ustawy o kierujących pojazdami*, tj. przed dniem 19 stycznia 2013 r., w wieku 19 lat złożył, z wynikiem pozytywnym, egzamin na tę kategorię, ale dokumenty o wydanie prawa jazdy wpłynęły do organu wydającego po w/w dniu.

Przed dniem 19 stycznia 2013 r., pod rządami *Prawa o ruchu drogowym*, wymagany wiek do kierowania pojazdami kategorii A wynosił 18 lat. Z chwilą wejścia w życie *ustawy o kierujących pojazdami* wiek ten został podniesiony do 24 lat, jeżeli osoba nie posiadała co najmniej przez 2 lata prawa jazdy kategorii A2 (przy czym prawo jazdy kategorii A2 zostało wprowadzone z dniem 19 stycznia 2013 r.).

Orzeczenia wydane w sprawie:

Organ I instancji odmówił wydania obywatelowi prawa jazdy kategorii A wskazując, iż od dnia 19 stycznia 2013 r., obowiązują nowe podwyższone progi wieku dla tej kategorii, których obywatel nie spełnia.

Organ podkreślił także, że nowe przepisy *ustawy o kierujących pojazdami* nie zawierają przepisów przejściowych, w związku z czym organ wydający uprawnienia do kierowania pojazdami jest zobowiązany do stosowania przepisów prawa określonych w chwili orzekania.

Stanowisko powyższe zostało podtrzymane przez orzekające następnie w sprawie Samorządowe Kolegium Odwoławcze oraz wojewódzki sąd administracyjny.

Tezy i argumenty skargi kasacyjnej Rzecznika Praw Obywatelskich:

- I. Zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 1 *ustawy o kierujących pojazdami* prawo jazdy jest wydawane osobie, która osiągnęła minimalny wiek wymagany do kierowania pojazdami odpowiedniej kategorii;
- II. Ocena spełnienia warunku z art. 11 ust. 1 pkt 1 *ustawy o kierujących pojazdami* nie powinna być – w przypadku osób, które przed 19 stycznia 2013 r. zdały egzamin państwowy na prawo jazdy kategorii A – sprowadzana jedynie do sprawdzenia osiągnięcia wieku 24 lat. Orzekający w tej materii sąd powinien dokonać oceny spełnienia warunku osiągnięcia minimalnego wieku w oparciu o całość regulacji ustawy, posługując się w tym przypadku wykładnią systemową i celowościową, uwzględniając przy tym wskazówki wynikające z art. 2 Konstytucji RP.
- III. Dokonana w ten sposób prokonstytucyjna wykładnia przedmiotowego przepisu nakazuje natomiast przyjęcie, że **egzamin państwowy złożony z wynikiem pozytywnym przed dniem wejścia w życie *ustawy o kierujących pojazdami* oznacza, że osoba, która została dopuszczona do tego egzaminu i go zdała, osiągnęła minimalny wiek wymagany do kierowania pojazdami odpowiedniej kategorii w rozumieniu art. 11 ust. 1 pkt 1 tej ustawy¹.**
- IV. Powyższy kierunek wykładni wspiera, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, także uzasadnienie *ustawy o kierujących pojazdami*. Zawarte w nim *ratione legis* wskazuje, iż celem ustawodawcy nie było w tym przypadku odstępianie od ochrony osób, które złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin państwowy na prawo jazdy kategorii A. Uznanie, iż ustawodawca uznał ważność egzaminów złożonych pod rządami *Prawa o ruchu drogowym*, ale nie oznacza to, że osoby, które zdały egzamin na prawo jazdy kategorii A spełniają obecnie warunek osiągnięcia wymaganego wieku do kierowania tymi pojazdami, oznaczałoby m.in. zaakceptowanie sytuacji, w której ustawodawca uznaje ważność egzaminów złożonych według starych zasad, ale uznanie to nie wywołuje w rzeczywistości dla obywateli żadnych skutków. Przyjęcie takiego stanowiska oznaczałoby także zgodę na funkcjonowanie w demokratycznym państwie prawa mechanizmów, które konsekwencje błędów legislatora przerzucają w całości na obywateli.

¹ Stanowisko zaprezentowane także w nieprawomocnych wyrokach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy z dnia 23 września 2013 r., sygn. akt II SA/Bd 574/13 oraz z dnia 24 września 2013 r., sygn. akt II SA/Bd 625/13.

V. Za zasadnością przyjęcia prokonstytucyjnej wykładni art. 11 ust. 1 pkt 1 *ustawy o kierujących pojazdami* przemawiają także względy historyczne. W czasie obowiązywania *Prawa o ruchu drogowym* występowały już przypadki zmiany ustawowego progu wieku uprawniającego do otrzymania prawa jazdy kategorii A i B, kiedy to ustawodawca dopuścił ochronę osób będących w trakcie uzyskiwania tych uprawnień. Fakt, iż w przepisach przejściowych *ustawy o kierujących pojazdami* nie zostało *expressis verbis* wprowadzone tożsame rozwiązanie nie skutkuje brakiem możliwości jego wyinterpretowania w procesie całościowej prokonstytucyjnej wykładni przepisów tej ustawy. Stanowisko przeciwne pozostawałoby w sprzeczności z założeniem racjonalnego ustawodawcy, jak również stanowiłoby nieuzasadnione zróżnicowanie w traktowaniu obywateli znajdujących się w podobnej sytuacji, tj. w sytuacji ubiegania się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami w czasie zmiany przepisów regulujących minimalne progi wieku dla poszczególnych kategorii.